

¡A NOSA TERRA É NOSA!

de unha poesía de

Ramón Cabanillas

HOMENAXE NO CENTENARIO DO SEU NACIMENTO

¡A NOSA TERRA É NOSA!

de unha poesía

de

Ramón Cabanillas

**HOMENAXE NO CENTENARIO
DO SEU NACIMENTO**

Escritores

Ramón Otero Pedrayo
 Ramón Cabanillas (poesía inédita)
 Dario Alvarez Blázquez
 Celso Emilio Ferreiro
 Emilio González López
 Valentín Paz Andrade
 Sebastián Martínez Risco
 Uxío Novoneira
 Eduardo Blanco Amor
 Xosé Sesto López
 Salvador Lorenzana
 A. Pexegueiro
 Xosé María Castroviejo
 Felix Vergara Vilarinho
 Alvaro Cunqueiro
 Xesús Rábade Paredes
 Xavier Costa Clavell
 Dario Xohan Cabana
 Xosé Filgueira Valverde
 Eliseo Alonso
 Xosé Neira Vilas
 Xesús Cambre Mariño
 Alfonso Alvarez Gandara
 Nemexio Barxa Alvarez
 Paco Martín
 Xosé Vilas Nogueira
 Eduardo Pérez Hervada
 Xosé Fariña Xamardo
 Isaac Alonso Extravis
 Xohan Ignacio Taibo
 M. Hermida Balado
 Ben Cho Shey
 Xosé Fernández Ferreiro
 Varela Buxán
 Manuel Fabeiro Gomez
 Manuel Rodríguez López
 Daniel Cortezón
 Pondal

Artistas

Xosé Luis de Dios
 Roberto González Fernández
 Xavier Pousa
 Laxeiro
 Xesús Blas Loures
 Manuel Torres
 Elvira Blanco Regueira
 Reimundo Patiño Mancebo
 Alberto Datas
 Xosé Teimo Lodeiro
 Xosé Frau
 Xoaquín Marín
 Xerardo Pacheco Temes
 Gloria Fernández
 Alejandro González Pascual
 Alberto Castro Couso
 Felipe Criado
 Víctor Casas
 Santiago Montes
 Silverio Rivas
 Siro
 Xaime Quessada
 S. Rosaies Arde
 Carmen G. Pérez Neu
 Fina Mantiñán
 Xan Balboa
 Virxilio
 María Victoria de la Fuente
 Xerardo Porto Montoto
 Carlos Sobrino
 Rivas Briones
 Limés Ambros
 Antón Patiño
 Beiro
 A. Martínez Pasarín
 María Antonia Dans
 Julián Hernández
 Leopoldo F. Varela
 Marcelino Silva Nuñez
 Xosé Barreiro
 Antón Abreu Bastos

O escudo que vai na portada foi propiedade de D. Andrés Martínez Salazar. Este escudo e máis o himno galego que leva unha data moi significativa, foron cedidos para a súa reprodución por Andrés Martínez-Morás e Soria.

CABANILLAS POETA VIVO

por Manuel Rodríguez López

Fai anos, cando estaba correxindo as probas do meu libro «Poemas Populares Galegos», pedínlle a unha importante figura da Literatura Galega o seu parecer sobor dos meus poemas.

— Recórdanme a Cabanillas. Non debes ser escravo da forma.

A primeira impresión que tiven foi de satisfacción. Qué máis quixera eu que asemellar-me ó Poeta da Raza! Pero axiña fíqueli abraiado cando sentenciou:

— Cabanillas é un poeta morto.

Coido que oxe o renomado crítico, home xa maduro, non falaría do mesmo xeito. Daquela, a protesta estaba no seu cénit. Tenzoábase facer da poesía un arma de loita. E así empoleirábanse ó máis outo poetas de protesta, moitas vegadas con zigzagues de gran mestría metafórica, —pra burlar a censura— que eu chamaría seudófilosóficos, condicionados por sentencias e ideas sociopolíticas exclusivamente.

A Literatura Galega estaba mergullada nun círculo de tertulias e capelas, que, esquecéndose da longa evolución galeguista durante máis de cen anos, coidábase creador de maneiras reivindicativas inéditas. Somentes Rosalía, Curros e Carvajal — iste pola súa obra en prosa *O catecismo do labrego*— eran considerados depositarios de «Mensaxe», inda que cativo.

Eu que, emigrante, atopeime con Cabanillas, por primeira vegada, ós dezaséis anos, teño que recoñecer o impacto que me causou *Camións no Tempo* cuido limiar di: «Agroma hoxe o albre novo da nosa Editorial co volume primeiro da «Biblioteca de Galicia» e campa na súa cara o nome de Ramón Cabanillas porque ¿cál outro podería levar?».

A afirmación rotunda do profesor galego forzosamente tiña que me deixar varado. Meses mais tarde, Don Leandro Carré Albarellos, cuido pasamento choramos iste febreiro derradeiro, decíame nunha sinificativa e garimosa carta: «As suas poesías están ateigadas de acedumes e berros anguriosos, mas non chorimiqueiros, como algúns din dos nosos grandes poetas xa mortos que en todos os tempos ergueron as suas voces de protesta e de revoltada queixa contra as inxusticias sociaes e máis as cangas e trabucos que xugaban o zume vidal das nosas xentes labregas...»

Carré Albarellos, tiña, abofé, unha certa visión do intre literario daquil tempo. As suas verbas afináronme na idea que me tiña formado e fíqueli máis engaiolado, se cabe, pola rexá voz do noso grande poeta xa morto.

A REAL ACADEMIA ACERTOU

Dende hai trece anos, vense celebrando o «*Día das Letras Galegas*». Pódese disentir do acerto na escolma dos diferentes persoeiros homenaxeados durante istes anos; pero debemos recoñecer que o poeta escolleito iste ano Santo Compostelán, Don Ramón Cabanillas Enríquez, enterrado acarón da Rosalía no Panteón de Galegos Ilustres do Convento de Santo Domingo e de cuido nacemento (3.6.1876) celebramos o centenario, é merecedor indiscutíbel das máis afervoadas lembranzas en traballos literarios, en tesis

doutorales inclusive, así como acreedor de espazos radiotelevisivos e conferencias de divulgación que rememoren o laureado Poeta.

Cabanillas colma todas as esixencias poéticas, abala concencias, ten folgos pra mallar nos caciques, acada os máis outos cumes místicos, canta sentimentos íntimos anguriado de saudade, é un mestre ouservador da paisaxe, un orfebre da lingoa e da forma métrica. Cabanillas desenterra as verbas máis enxebres pra engastalas, con mau de artista, e cun estilo inconfundíbel nas súas ricaces alfaias poéticas. Deica oxe é o máis esuberante, variado, culto e completo vate da Galicia. O cambadés tanxéu todas as cordas da nosa lírica, acadando cumes nunca conqueridos polas nosas letras. Ninguén, coma Don Ramón, foi depositario dunha formación clásica tan outa...

ALTOGRAFOS E GRAFOLOXIA DE CABANILLAS

O «Poeta da Raza» era un home comunicativo. Nunha carta que me escribiu dende Baracaido *«onde estou pasando, cheo de achaques, este inverno»* laiábase: *«ando mal da vista, do oído e inda da cabeza pois estou floxo de memoria»*.

Sinxelamente, il mesmo, resumíume a súa xuventú: *«fun seminarista en San Martín Pinario de Santiago, mais dimpois o mundo levoume por outros camiños e cangaronme con traballos que non me consentiron dedicar o tempo que quixera á literatura que cultivei somentes entre espazos arredados ás veces por catro ou cinco anos»*.

Nas cartas, coma nos seus libros, reverte amor polos eidos que o viron nacer e aconsellóume: *«Non deixe de ver as rias baixas; na de Arousa está o pobíño curial e mariñeiro de cambados, onde nacin; coído que lle gustará, pois conserva inda uns pazos que din do seu esplendor no século XVIII»*.

Cabanillas agradecía as verbas amigas: *«na vellez é un consolo sentirse recordado»* e gustaba de dar consellos: *«dedicación constante» non canse de traballar e de polir, non perda un xiro»*. Unha e outra vegada a mesma teima. Lendo a súa obra non é difícil decatarse que tamén il cumpríu esta norma. Cabanillas era un namorado do galego. Non percuraba trunfos, nen loureiros, nen homenaxes. O seu fin primeiro foi sempre enriquecer, pulir e dar categoría universal á nosa lingoa. *«A min sempre me interesou, mais que a poesía, a fala, a nosa fala que tanto interesa xa ós filólogos, unha canteira inesplorada que cada día descobre belezas insospetadas»*.

Oxeendia a grafoloxía é unha verdadeira ciencia. ¿Qué nos di, e remato, o estudio grafolóxico do poeta?

Algunhas características que ouservamos axiña son: Bondá, Delicadeza, Cortesía, Estética, Imaxinación... (Letra crara, redonda, con certa lentitude, as maiúsculas proporcionadas. Escritura ordenada, fina, fluída, pulcra, austera e con adornos moderados. O acento no «i» denota idealismo. O «ñ» ponderación. O «d» cordialidá. O «g» sensualidá normal. O «f» equilibrio espiritual e material. O «t» gosto pola vida sedentaria. O «r» vivacidade cultural... A súa firma denota sinxeleza, elegancia e seguridá na súa persoalidade. O conxunto e os marxes confirman a harmonía ordenada).